

Eksamenssvar i NOR1211 norsk hovedmål

Dokumentet har tre eksempler på vurderte eksamenssvar fra eksamen i norsk hovedmål våren 2014.

Eksamensoppgavene finner du her:

<https://pgsf.udir.no/dokumentlager/EksamensOppgaver.aspx?proveType=EV>

Skolen har fått tilsendt passord.

Eksemplene kan brukes sammen med eksamensveiledningen for 2015. Den finner du her:

www.udir.no/Vurdering/Eksamen-videregaende/Eksamensoppgaver-og-eksamensveiledninger

Kjennetegnene på måloppnåelse fra eksamensveiledningen (2015) er gjengitt på side 2–3.

Eksempel 1 – NOR1211, langsvarsoppgåve 1, karakter 4

Elevsvaret   side 4

Vurdering   side 9

Eksempel 2 – NOR1211, langsvarsoppgave 2, karakter 4

Elevsvaret   side 10

Vurdering   side 13

Eksempel 3 – NOR1211, langsvarsoppgave 3, karakter 6

Elevsvaret   side 14

Vurdering   side 18

Kjennetegn på måloppnåelse til eksamen i norsk hovedmål og sidemål

For langsvar: bruk de delene av skjemaet som passer til oppgaven.

	Karakter 2 Eksamenssvaret	Karakter 3 – 4 Eksamenssvaret	Karakter 5 – 6 Eksamenssvaret
Hoved- instrykk	<p>er i noen grad et relevant svar på kortsvaroppgaven</p> <p>er i noen grad et relevant svar på langsvaroppgaven</p> <p>viser noe forståelse og bruk av de vedlagte tekstene</p> <p>er enkelt eller uklart formulert</p>	<p>er et stort sett relevant svar på kortsvaroppgaven</p> <p>er et stort sett relevant svar på langsvaroppgaven</p> <p>viser at eleven forstår og bruker de vedlagte tekstene</p> <p>er stort sett godt formulert, med hensiktsmessig ordforråd</p>	<p>er et presist og relevant svar på kortsvaroppgaven</p> <p>er et utfyllende og relevant svar på langsvaroppgaven</p> <p>viser god forståelse og bruk av de vedlagte tekstene</p> <p>er gjennomgående godt formulert, med nyansert ordforråd</p>
Språk og formelle ferdigheter	<p>har sammenbinding mellom setninger og avsnitt</p> <p>viser at eleven mestrer hovedformene i formverket til en viss grad</p> <p>viser at eleven mestrer ortografi og tegnsetting til en viss grad</p> <p>skiller mellom sitat og egenprodusert tekst og oppgir kilder</p>	<p>har nokså god/god sammenbinding mellom setninger og avsnitt</p> <p>viser at eleven stort sett mestrer formverket</p> <p>har stort sett korrekt ortografi og tegnsetting</p> <p>markerer sitat og viser til kilder på en ryddig måte</p>	<p>har god sammenbinding mellom setninger og avsnitt</p> <p>viser at eleven mestrer formverket</p> <p>har gjennomgående korrekt ortografi og tegnsetting</p> <p>markerer sitat og viser til kilder ryddig og nøyaktig</p>
Kortsvar	<p>har en viss struktur og sammenheng</p> <p>viser noe faglig kunnskap</p> <p>kommenterer eller argumenterer på en enkel måte</p> <p>peker på noen karakteristiske trekk ved tekster</p> <p>har noe fagspråk</p>	<p>har stort sett hensiktsmessig struktur og god sammenheng</p> <p>viser nokså god/god faglig kunnskap</p> <p>kommenterer eller argumenterer på en klar måte</p> <p>gjør greie for karakteristiske trekk ved tekster</p> <p>har formålstjenlig fagspråk</p>	<p>har hensiktsmessig struktur og god sammenheng</p> <p>viser meget god faglig kunnskap</p> <p>kommenterer eller argumenterer på en presis måte</p> <p>gjør godt greie for karakteristiske trekk ved tekster</p> <p>har presist og formålstjenlig fagspråk</p>
Informative, argumenterende og resonnerende tekster:	<p>har en viss struktur og sammenheng</p> <p>har med noen relevante momenter og/eller eksempler</p> <p>gjør greie for faglige emner på en enkel måte</p> <p>gjengir hovedsyn i noen grad</p> <p>argumenterer på en delvis overbevisende måte</p> <p>har enkle resonnementer</p> <p>har noen oppsummeringer eller enkle konklusjoner</p> <p>viser noe refleksjon</p> <p>bruker eventuelle kilder på en delvis relevant måte</p>	<p>har stort sett hensiktsmessig struktur og god sammenheng</p> <p>har relevante momenter og/eller eksempler</p> <p>gjør greie for faglige emner på en stort sett klar måte</p> <p>formulerer hovedsyn</p> <p>argumenterer saklig, på en stort sett overbevisende måte</p> <p>har klare resonnementer, viser evne til å drøfte et emne oversiktlig</p> <p>har oppsummeringer eller konklusjoner</p> <p>viser nokså god/god evne til refleksjon</p> <p>bruker eventuelle kilder på en relevant og etterprøvbart måte</p>	<p>har hensiktsmessig struktur og god sammenheng</p> <p>har relevante momenter og/eller eksempler, med god bredde</p> <p>gjør greie for faglige emner på en presis måte</p> <p>formulerer hovedsyn presist</p> <p>argumenterer saklig, på en overbevisende måte</p> <p>har klare resonnementer, viser evne til å drøfte et emne saklig og nyansert</p> <p>har poengterte oppsummeringer eller konklusjoner</p> <p>viser meget god evne til refleksjon</p> <p>bruker eventuelle kilder relevant, etterprøvbart og selvstendig</p>

Analyser, tolking og sammenlikninger:	<p>har en viss struktur og sammenheng</p> <p>har med noen relevante momenter og/eller eksempler</p> <p>bruker noe fagspråk</p> <p>peker på noen virkemidler i tekster</p> <p>peker på noen sider ved argumentasjon/bruk av appellformer</p> <p>peker på noen sider ved tema/budskap/hovedsynspunkt</p> <p>reflekterer over tekster på en enkel måte, har noen vurderinger</p> <p>sammenlikner noen sider ved tekster</p> <p>viser en viss kjennskap til den kulturhistoriske sammenhengen</p> <p>bruker eventuelle kilder på en delvis relevant måte</p>	<p>har stort sett hensiktsmessig struktur og god sammenheng</p> <p>har relevante momenter og/eller eksempler</p> <p>bruker relevant fagspråk</p> <p>gjør greie for noen virkemidler og viser i noen grad hvordan de fungerer i teksten</p> <p>gjør greie for hovedtrekk i argumentasjon/bruk av appellformer og funksjonen de har</p> <p>gjør greie for tema/budskap/hovedsynspunkt</p> <p>reflekterer over tekster på en relevant måte, har vurderinger og grunngitte synspunkter</p> <p>sammenlikner tekster på en oversiktlig måte</p> <p>viser at eleven kan plassere tekster kulturhistorisk, med noe forståelse for sammenhengen</p> <p>bruker eventuelle kilder på en relevant og etterprøvbart måte</p>	<p>har hensiktsmessig struktur og god sammenheng</p> <p>har relevante momenter og/eller eksempler, med god bredde</p> <p>bruker presist og relevant fagspråk</p> <p>gjør greie for virkemidler og viser hvordan de fungerer i teksten</p> <p>gjør presist greie for argumentasjon/bruk av appellformer og funksjonen de har</p> <p>gjør greie for tema/budskap/hovedsynspunkt på en selvstendig måte</p> <p>reflekterer over tekster på en relevant og selvstendig måte, har vurderinger og grunngitte synspunkter</p> <p>sammenlikner tekster på en oversiktlig og god måte</p> <p>viser at eleven kan plassere tekster kulturhistorisk, med forståelse for sammenhengen</p> <p>bruker eventuelle kilder relevant, etterprøvbart og selvstendig</p>
Kreative tekster:	<p>har en viss struktur og sammenheng</p> <p>har med noen relevante momenter og/eller eksempler</p> <p>viser at eleven har valgt noen innfallsvinkler og språklige virkemidler</p> <p>reflekterer i noen grad</p> <p>bruker noen enkle litterære virkemidler i utformingen av teksten</p> <p>viser i noen grad til språklig/kulturhistorisk kunnskap dersom det er relevant</p> <p>bruker vedlagte tekster på en enkel måte</p>	<p>har stort sett hensiktsmessig struktur og god sammenheng</p> <p>har relevante momenter og/eller eksempler</p> <p>viser noe kreativitet i valg av innfallsvinkler og språklige virkemidler</p> <p>reflekterer, prøver ut tanker</p> <p>bruker litterære virkemidler i utformingen av teksten</p> <p>viser til og bruker språklig/kulturhistorisk kunnskap dersom det er relevant</p> <p>bruker vedlagte tekster på en selvstendig måte</p>	<p>har hensiktsmessig struktur og god sammenheng</p> <p>har relevante momenter og/eller eksempler, med god bredde</p> <p>viser kreativitet i valg av innfallsvinkler og språklige virkemidler</p> <p>reflekterer, prøver ut tanker på en selvstendig måte</p> <p>bruker litterære virkemidler på en gjennomført måte</p> <p>viser til og reflekterer over språklig/kulturhistorisk kunnskap dersom det er relevant</p> <p>bruker vedlagte tekster på en kreativ og selvstendig måte</p>
Samlet vurdering	Samlet sett viser elevsvaret lav kompetanse i faget	Samlet sett viser elevsvaret nokså god kompetanse i faget eller god kompetanse i faget	Samlet sett viser elevsvaret meget god kompetanse i faget eller framifrå kompetanse i faget

Karakteren 1 uttrykker at svaret viser svært lav kompetanse i faget, eller at det som helhet faller utenom det som det blir spurt om i oppgaven.w

Eksempel 1

Norsk hovudmål våren 2014, langsvarsoppgåve 1, nynorsk

Del A: kortvarsoppgåve

«Bethlehem 2005» av Banksy

Denne graffitien er laga av den britiske gatekunstnaren Banksy, og har fått namnet «*Bethlehem 2005*». Døme på sentrale verkemiddel gatekunstnaren har brukt er kontrastar. Palmane, den blå himmelen og den fredelege stranda står i kontrast til det svarte, den grå betongmuren og piggrågjerdet. Eit anna sentralt verkemiddel bruken av patos. Banksy appellerer i stor grad til kjenslene til mottakarane gjennom kontrastar. Born er synonymt med uskuld, noko som står i kontrast til det «mørke» graffitien og piggrågjerdet representerar. Leikene til borna gjer at dei naturleg ville vorte plassert på stranda, og ikkje i eit område prega av uro og konflikhtar. Dette kan tolkast som ei framstilling av urettferd og lengsel.

«SMS frå Gaza» av Mads Gilbert

Denne SMS-teksten er sendt av den norske legen og politikaren Mads Gilbert frå byen Gaza i 2009. Ord som «*bombet*», «*skadde*» og «*drept*» er negativt ladde og framhevar alvorset i situasjonen, og set stemninga for teksten. «*Vi vasser i død, blod og amputater*» er ein metafor som vil forsterke patosappellen til avsendaren. Den korte men konkrete miljøskildringa gjer at lesaren vert teken direkte med inn i konflikten, noko som forsterkar avsendaren sin etos. «*Hades*» er dødsriket i gresk mytologi, og bruken av dette dannar grunnlaget for verkemiddelet allusjon.

Formålet med dei to tekstane er først og fremst å engasjere, skildre urettferd og vekkje kjenslene til lesaren. Både graffitien og SMS-teksten skildrar miljø som står i stor kontrast til det fredelege Noreg, og gjer at ting vert sett i perspektiv. Det fungerer som ei påminning om kor godt ein sjølv har det, men også som eit rop om hjelp for dei som lev i slike omgivnader kvar dag.

Kjeldeliste:

Vedlegg: «Bethlehem 2005» av Banksy, 2005 (28.5.2014)

Vedlegg: «SMS frå Gaza» av Mads Gilbert, 2009 (28.5.2014)

PowerPoint om retorikk lagt ut på It's Learning av lærar (27.5.2014)

Dokument om logos, etos og patos, «*Grip teksten*» Vg2, 2014, lagt ut av lærar på It's Learning (27.05.2014)

Del B: langsvarsoppgåve

Oppgåve 1

Kva skal ein med samfunnsengasjement?

Samfunnsengasjement kan utspele seg på fleire ulike arenaer, i ulik grad og omfang. Det at folk engasjerer seg er absolutt ikkje noko nytt fenomen, men kvifor lar vi oss engasjere, og kva har samfunnsengasjement egentleg å seie?

I vedlegget «*SMS fra Gaza*» informerer den norske legen og politikaren Mads Gilbert om den væpna konflikten i Palestina. Han arbeidde på den tida for det palestinske helsevesenet gjennom organisasjonen NORWAC, og var saman med ein kollega blant dei einaste vestlege vitna til krigshandlingane.¹ Allereie gjennom jobben som norsk lege i Palestina forstår ein at Mads Gilbert engasjerer seg i verdssamfunnet, men det engasjementet som kjem til uttrykk i SMS-en gjer at ein forstår kva situasjon han eigentleg skildrar. Trass i at dette er ein SMS, får ein likevel eit sterkt inntrykk av kaoset, redselen og panikken som spreidde seg i byen Gaza då dette føregjekk. «*Fortel videre, send videre, rop det videre alt GJØR NOE! GJØR MER*», viser engasjementet til Mads Gilbert i aller største grad. Han ber desperat kontaktane sine i Noreg om å vidareformidle kva som føregår og gjere noko med det. Bruken av negativt ladde ord som til dømes «*fryktelig*», «*død*» og «*blod*» skildrar den forferdelege situasjonen som utspelte seg i Gaza i 2008-2009, og er med på å synleggjere skilnadane som finst i verdssamfunnet. Mads Gilbert informerer om talet på skadde og døde, og at born og gravide kvinner er hardt råka,

---

¹ Gilbert, Mads: SMS fra Gaza, 2009, www.nrk.no/nordnytt/1.6383679, 10.03.2014 (28.5.2014)

noko som er med på å gjere situasjonen meir dramatisk ettersom dei er dei mest «sårbare».

I vedlegget «*Den lange, farlige reisen til Norge*» vert det skildra korleis det er å vere barn på flukt, frå nettopp eit barn på flukt sin ståstad. Erfan på 12 år skreiv dagbok om korleis det nye tilværet i Noreg er for eit barn etter oppmoding frå *Redd Barna*. Erfan fortel kva det å reise frå heimlandet sitt faktisk inneber, og fortel vidare at det ikkje er så enkelt som mange kanskje trur. Det er ein kamp om å overleve der mange døyr på vegen. Erfan fortel at dei reiser i dårlege båtar og at turen over fjellet er ein stor risiko. Ungdommar må ta seg av dei mindre, og mange vert skilde frå foreldra på turen. Desse skildringane viser kor sterkt ynskje om å leve i eit trygt land som Noreg er for mange asylsøkjjarar, og ikkje minst syner det eit pågangsmot ein ikkje kan forvente av små born. Det at Erfan vidare fortel om at mange hadde det verre enn han sjølv med tanke på at han «berre» reiste i 3 månader, synleggjer evna han har til å vere nøgd med det han har, og syner omtanke for medmenneska sine. Han syner takksemd då seier han er glad for å vere i Noreg, men likevel saknar han familien i heimlandet. Det Erfan skildrar i dette utdraget frå dagboka si, syner eit sterkt ynskje om å leve i eit land med trygge omgivnader og syner også at ting ikkje kjem gratis då han skildrar reisa som «*det verste minnet i livet mitt*». Erfan sitt engasjement kjem også til uttrykk gjennom den konstante bekymringa for mora si på reisa; «*jeg var redd for at det skulle skje noe med henne. Men det gikk bra, og søsteren min ble født i Norge*».

I vedlegget «*Beskytt barna, Jens!*» publisert i *Dagbladet* torsdag 15.mars 2012, skriv Marianne Borgen eit opent brev til dåverande statsminister Jens Stoltenberg. Brevet fokuserer på asylsøkjjarborn og deira rettigheter. Marianne Borgen skriv at ho set pris på at Jens Stoltenberg har påpeika politiske leiarar sitt ansvar for borns rettigheter på det internasjonale plan, og siterer han på det han skreiv i tidsskrifter «*The Lancet*» og i «*Bistandsaktuelt*» i 2006. Der snakka Jens Stoltenberg om at verdsleiarar har eit felles ansvar for å beskytte verdas born som på eit tidspunkt vil vere framtida, både innan politikk og andre arenaer. Marianne Borgen ser med kritiske augo på det faktum at born som er vakse opp i Noreg skal bli tvangsutsendt. Det er ofte born som ikkje kjenner til noko anna heimland enn Noreg, og alt som høyrer landet til. Engasjementet til Marianne Borgen kjem til uttrykk gjennom kritikken hennar av flyktning- og innvandringspolitikken som vert ført her i landet. Ho stiller også spørsmål ved det faktum at

Jens Stoltenberg ikkje fylgjer eige oppmoding om «å være modig og ta de skritt som er nødvendig for å beskytta barna». Det engasjementet Marianne Borgen syner, byggjer på at ho tek parti med «dei svake» i denne saka. Ho gjev dei borna som lev i frykt for å bli sendt ut av landet ei stemme, og stiller Jens Stoltenberg til veggs på at handlingane hans ikkje følgjer hans eigne ord.

Kva slags betydning har tekstar som desse skildra over og kvifor lar ein seg engasjere? Det er ikkje tvil om at desse tre tekstane tek opp tema som engasjerer folk. Væpna konflikhtar og flyktning- og innvandringspolitikk er to solide døme som gjev rom for diskusjon og debatt, både nasjonalt og globalt. Massemedia synleggjer urettferd over heile verda, kvar einaste dag, og fungerer som ei påminning på at alle menneske er fødde like og med like rettar, men at det diverre ikkje fungerer slik i praksis. Difor kan ein seie at massemedia i stor grad er med på å engasjere folk over heile verda. Tekstar som tek opp tema som dette er særst viktige for at ein skal kunne endre på ting som ikkje er riktig, og ikkje minst fordi det kan inspirere og motivere andre til å engasjere seg. Det er viktig at store tema vert sett under debatt då det gjev rom for ulike argument og synsvinklar. Nettopp difor er det viktig at folk gjer seg opp meiningar dei kan stå inne for og argumentere for. På den andre sida er det for enkelte fort at forfattarar av slike tekstar skriv med ein slik autoritet og overtyding at det vert vanskeleg å ha eigne meiningar rundt eit tema då det finst gode argument både for og mot. Då vil det vere vanskeleg å kunne engasjere seg, og dermed også vanskeleg å kunne bidra til endring. Personleg meiner eg at det er ekstremt viktig at slike tekstar vert skrivne og snakka om, ettersom det kritiserer feil og manglar i samfunnet, og sett fokus på urettferd både i nasjonal og global skala. Difor meiner eg at det er viktig at folk tek seg tid til å skrive om eigne meiningar og på den måten oppmodar andre om å engasjere seg. På den måten vil også Ola Nordmann kunne vere med å påverke og setje problem under debatt, og drive verdsliearane til i riktig retning.

Kjeldeliste:

Vedlegg: Erfan, 12 år, «Den lange, farlige reisen til Norge», *Aftenposten* 08.11.2013 (28.5.2014)

Vedlegg: «SMS frå Gaza» av Mads Gilbert, 2009 (28.5.2014)

Vedlegg: «Beskytt barna, Jens!» av Marianne Borgen, *Dagbladet* 15.3.2012 (28.5.2014)

Eg vurderer kjeldene mine som truverdige ettersom dei har blitt brukt til undervisning på skulen av faglærer i faget, og anbefalt som kjelder til eksamen.

Eksempel 1

Norsk hovudmål våren 2014, langsvarsoppgåve 1, nynorsk

NOR1211 Eksempel 1	Kommentar – sjå kjenneteikn på måloppnåing i eksamensrettleiinga
Hovud- inntrykk	<p>Både kortsvaret og langsvaret er relevante svar på oppgåva. Eleven viser god forståing for tekstvedlegga.</p> <p>Kortsvaret svarer presist på alle delane av oppgåva. Langsvaret svarer relevant på bestillinga i oppgåva, men er litt lite utfyllande.</p> <p>Tekstane er stort sett klart formulerte og har eit variert ordforråd.</p>
Språk og formelle dugleikar	<p>Svaret viser at eleven meistrar formverket, og har stort sett korrekt ortografi og teiknsetjing. Markering av sitat og tilvising til kjelder er ryddig og nøyaktig.</p>
Kort svar	<p>Kortsvaret har ein klar og formålstenleg struktur. Det viser god tekstforståing gjennom å peike på relevante verkemiddel i begge tekstane og gjere greie for den funksjonen dei har. Svaret viser at eleven har faglege kunnskapar og bruker fagspråk på ein presis og formålstenleg måte.</p>
Langsvar: Infor- mative, argumente- rande og resonne- rande tekstar	<p>Langsvaret har klar struktur og god samanheng, og har relevante moment. Argumentasjonen er sakleg.</p> <p>I den første delen av svaret er det gode karakteristikkar av dei tre tekstvedlegga, men svaret kunne gått meir presist inn på korleis samfunnsengasjementet kjem til uttrykk.</p> <p>I den siste delen viser eleven god evne til refleksjon. Teksten har ei avslutting som fungerer godt, og set temaet inn i ein norskfagleg kontekst.</p>
Samla vurdering	<p>Samla sett viser elevsvaret god kompetanse i faget. Heilskapen av begge svara er vurdert til ein sterk 4.</p>

Eksempel 2

Norsk hovedmål NOR1211 våren 2014, langsvarsoppgave 2, bokmål

Del A Kortsvaroppgave

Graffitien «Bethlehem 2005» er utgitt i 2005 av Banksy, og reflekter de kontrastfylte forskjellene ved å bo på feil side av muren på Vestbredden. «Vi lever i historieboka nå, alle!» er siste setning i «SMS fra Gaza» av Mads Gilbert som ble utgitt i 2009, og understreker virkelig seriøsiteten ved hendelsen som Gilbert gjennomgikk.

Patoseffekten kommer fram tydelig i både «Bethlehem 2005», og «SMS fra Gaza». Det første som slår meg ved graffitien, er kontrasten mellom den grå livløse veggen, og den fargerike og lystige stranden i midten av bildet. Ved å skape en slik kontrast, skaper Banksy en følelse av falsk lykke, hvor alt er bedre på den andre siden. Under «hullet» som fører til den andre siden av muren, er det to barn som leker. Dette skaper igjen en kontrast om at det fortsatt finnes lykke i en ellers grå hverdag. I «SMS fra Gaza», er det blitt brukt ord som gir store kontraster til hverandre. «Død» sier oss at livet er over, mens i neste setning står det «Masse barn. Gravid kvinne». For disse har livet så vidt begynt. Gilbert har brukt utropstegn og store bokstaver i visse deler av teksten for å understreke poenget sitt. Gilbert bruker også fremmedord som «Shifa» og «Hades», noe som gir en følelse av kunnskap, og dette fremmer hans opparbeidete etos.

Virkemidlene er tatt i bruk slik at formålet framheves ved hjelp av følelser. Jeg mener at formålet er å få folk til å åpne øynene for grusomhetene i verden, og kontrasten mellom godt og ondt.

Del B Langsvaroppgave

Oppgave 2

«For trykkefriheten» er skrevet av Henrik Wergeland i 1840, og handler om trykkefrihet. Wergeland mener at pressen er for streng, og at den kan bli kvelende. «Lagnad sa vi» er skrevet av Arnljot Eggen og utgitt i 1969 ved Sprekker i muren. Diktet handler om hvordan vi

mennesker gjør dumme ting, for så å skylde på skjebnen.

Etter min mening er Wergeland sitt dikt «For trykkefriheten» et politisk dikt, med tanke på at han tar et oppgjør med pressen hvor trykkefriheten står sentralt. «Nei, presse, løft din sterke arm! Befri all verden i din harm fra tvang!». Her kommer det fram at Wergeland mener at pressen tvinger verden ned, og at pressen må «befri» verden, altså anskaffe en fri presse. «Lagnad sa vi» mener jeg er et sen modernistisk dikt med tanke på at det er skrevet etter 1960. Jeg hevder også at Eggen sitt dikt framstår noe vagt som politisk også, ettersom at han skriver om hendelser som kunne være aktuelle på han sin tid. Jeg hevder å mene at diktene viker litt fra hverandre sjangermessig, men at «Lagnad sa vi» har noen politiske trekk, som blant annet å blande inn hendelser som har skjedd.

Jeg påstår å mene at det er et brudd i «For trykkefriheten», hvor Wergeland går fra å få fram meningene sine ved bruk av metaforer, til å være veldig konkret i de siste tre setningene. Wergeland bruker metaforer som «Kvel engen - gresset blir ei grønt», hvor han mener at hvis man ikke gir folket trykkefrihet, så får de ikke uttrykket seg selv. Dette står i kontrast med den krasse måten han skriver «Nei, presse, løft din sterke arm! Befri all verden i din harm fra tvang!», hvor han er mye mer konkret, og forteller spesifikt at pressefriheten er for dårlig. Dette hevder jeg han gjør for å få fram et poeng om at han er veldig seriøs, og skal bli tatt på alvor. I «Lagnad sa vi» føler jeg at det ikke er noe særlig brudd, ettersom diktet holder samme form helt gjennom. Det er blitt tatt i bruk gjentakelser i begge diktene, som «og», og «Lagnad» i Eggen sitt dikt. Lagnad betyr skjebne, og ved å gjenta dette sterke ordet forsterkes Eggen sitt budskap. Eggen sin bruk av «og» binder diktet hans sammen, og gir en følelse av at diktet er sammensatt, noe som er viktig for å bevare leserytmen. «Tvang» er gjentatt flere ganger i Wergeland sitt dikt, og beskriver den følelsen Wergeland har om pressen. Wergeland sitt dikt inneholder også noen imperative trekk som utropstegn og spørsmålstegn, noe som er med på å framheve hva Wergeland synes om pressen. Det er ikke blitt tatt i bruk noen utropstegn eller spørsmålstegn i teksten til Eggen. Både Wergeland og Eggen har tatt i bruk mange negative ord, og dette gir en følelse av seriøsitet hos leseren. «Kvel», «dør», og «tvang» er blant noen av de negative ordene i Wergeland sitt dikt, mens Eggen bruker ord som «smitta», «svalt», og «øydeleggande».

«Lagnad sa vi» og «For trykkefriheten» har veldig forskjellig form. «Lagnad sa vi» er blitt delt inn i flere strofer hvor det varierer fra en til tre verselinjer i hver strofe. I «For trykkefriheten» er det kun to strofer med 9 verselinjer i hver strofe. Jeg påstår at disse to diktene er begge veldig sterke og meningsfulle. Det jeg mener med dette er at begge diktene har et sterkt budskap, og en skjult agenda som man finner ut av etter å ha lest diktet. I begge diktene må man bruke hodet for å forstå hva det handler om, og dette er en god egenskap i et dikt. I «lagnad sa vi» så merker jeg som leser en ironi etter å ha lest og analysert diktet. Jeg føler at Eggen mener noe annet enn det han skriver, og det er at skjebnen styrer ikke handlingene våre, det er oss selv som gjør det. I Wergeland sitt dikt forstår man hvordan han har brukt metaforer for å oppnå budskapet han prøver å få fram, nemlig trykkefrihet.

Jeg mener at Wergeland sitt dikt er aktuelt i visse deler av verden hvor det ikke finnes trykkefrihet og pressefrihet, som for eksempel Nord Korea. Den er ikke aktuell i Norge i dag, fordi vi har pressefrihet. Eggen sitt dikt er litt vanskeligere å si om er aktuelt i dag, ettersom at det er et dikt som er litt vagt, og som omhandler så mange scenarioer. Jeg vil heller si at tankegangen han får fram i diktet fortsatt er aktuell i dag, men det varierer fra menneske til menneske om man tror på skjebnen eller ikke.

Kilder:

«Banksy (pseud.): «Bethlehem 2005», Banksy- Wall and piece, Century, The Random House Group limited, London 2005»

«Eggen, Arnljot: «lagnad sa vi», Sprekker i muren, 1969»

«Gilbert, Mads: SMS fra Gaza, 2009. www.nrk.no/nordnytt/1.6383679 (10.03.2014)

«Wergeland, Henrik: «For trykkefriheten», 1840. www.lillebjorn.no/flere-sanger/ (10.03.2014, språklig tilrettelagt)

Eksempel 2

Norsk hovedmål NOR1211 våren 2014, langsvarsoppgave 2, bokmål

NOR1211 Eksempel 2	Kommentar – se kjennetegn på måloppnåelse i eksamensveiledningen
Hoved- inntrykk	Kortsvaret er et relevant svar på oppgaven, mens langsvaret stort sett er relevant. Eleven viser god forståelse for tekstvedleggene. Innholdet i begge svarene er bedre enn språket, og særlig har språket i langsvaret klare svakheter. Det er en del upresise formuleringer og lite variert ordforråd.
Språk og formelle ferdigheter	Svaret har nokså god sammenbinding mellom setninger og avsnitt. Formverket er stort sett korrekt, og svaret har stort sett korrekt ortografi og tegnsetting. Sitater er markerte på en ryddig måte.
Kort svar	Kortsvaret har tematisk sammenheng og god struktur. Svaret viser god tekstforståelse. Eleven peker på relevante virkemidler i begge tekstene og gjør greie for den funksjonen de har. Fagspråk brukes på en relevant måte. Den siste delen av oppgaven er noe ufullstendig besvart.
Langsvar: Analyser, tolkninger og sammen- ligninger	Langsvaret har tematisk sammenheng og stort sett god struktur. Språklige unøyaktigheter gjør svaret noe upresist. De aktuelle tekstvedleggene blir sammenliknet på en oversiktlig måte. Det blir gjort rede for tema og budskap, og i noen grad vist til hvordan virkemidlene fungerer i teksten. Fagspråket i teksten fungerer godt. Den siste delen av oppgaven er kort og ufullstendig besvart, med enkel refleksjon.
Samlet vurdering	Samlet sett viser elevsvaret god kompetanse i faget . Helheten i begge svarene tilsier at det er godt nok til karakteren 4.

Eksempel 3

Norsk hovedmål NOR1211 våren 2014, langsvarsoppgave 3, bokmål

Del A - Kortsvarsoppgave:

«SMS fra Gaza» ble sendt fra Mats Gilbert, en norsk lege som arbeidet i Gaza i 2008-2009. Gilberts rolle som lege i Gaza gir ham en god etos, og han oppfattes som troverdig. En god etos har også gatekunstneren Banksy som trolig har sett og opplevd mye urett rundt om i verden. Felles for både «SMS fra Gaza» og Banksys graffiti «Bethlehem 2005» fra 2005, er skildringene av forholdene i Palestina-området på 2000-tallet.

Blikkfanget i «Bethlehem 2005» er utsnittet av en sandstrand med palmer, bølgebrus og en skyfri himmel, rammet inn av sort graffitimaling. Dette symboliserer et hull igjennom muren som omringer Bethlehem. Under hullet er to gråmalte barn med hvert sitt malespann. Gråtonene står i kontrast til det paradiset man ser igjennom hullet. Kontrastene gir tanken om at barna ønsker seg over på den andre siden av muren – over til paradiset.

Ved å bruke barn som kunstnere av hullet, spiller Banksy på folks følelser. Barn appellerer til mange, og Banksy oppnår trolig det han vil – å vekke folks reaksjoner rundt forholdene i Gaza.

«SMS fra Gaza» ble sendt i januar 2009, og her forteller Gilbert om bombingene i byen som han og folket der nettopp ble utsatt for. Han omtaler sykehuset som Hades, dødsriket, og spiller dermed på folks følelser.

Meldingen fra Gilbert er trolig skrevet kjapt og spontant, og grammatikkfeil som liten forbokstav og mangel på tegnsetting vitner om dramatikken som nettopp har utspilt seg. Setningene er korte og inneholder bare de viktigste detaljene som skildrer forholdene. Avslutningsvis tys det til store bokstaver for å fremme formålet med meldingen: «GJØR NOE! GJØR MER». Dette kan ansees som blikkfanget i meldingen, og Gilberts budskap om å få hjelp blir dermed understreket.

Kilder:

«Bethlehem 2005» av Banksy, 2005

«SMS fra Gaza» av Mads Gilbert, 2009

Del B- Langsvarsoppgave**Oppgave 3**

«Du må ikke sove! Du må ikke tro, at du bare har drømt!» Jeg kan fortsatt høre stemmen til Arnulf Øverland ljome ut i klasserommet. Tre fjerdedeler av mine medstudenter sover – jeg lytter. Jeg vet ikke om det er den dype stemmen eller innlevelsen til Øverland som satte spor i meg, men «Du må ikke sove» er et dikt jeg aldri kommer til å glemme.

I en verden der krig og urettferdighet dominerer flere steder, må jeg si det er litt surrealistisk å sitte på eksamen i tredje klasse og sutre over at hosten fra russetiden enda ikke har gitt seg. Men det gjør jeg, og min største bekymring er hvor vidt jeg kan, eller ikke kan dra å trene på grunn av hosten. «Du må ikke sove» fra 1937 er det først og fremst andre verdenskrig Øverland advarer mot. Samtidig kan mye av det han skriver knyttes opp mot dagens samfunn. «Du må ikke tåle så inderlig vel / den urett som ikke rammer deg selv!» er et eksempel. Jeg er en typisk norsk tenåringsjente, og i likhet med mange av mine landsmenn, er «meg og mine» det viktigste for meg. Ofte tar jeg meg i å tenke at jeg burde bry meg mer om de som lider i verden, kanskje donere bort et par hundre kroner til ulike organisasjoner som støtter trengende i fattige land. Denne tanken dukker stadig opp, men holder aldri lenge. Så fort jeg ser at skolekorpset holder kakelotteri utenfor matbutikken har alle tanker om veldedighetspenger forduftet.

Jeg tror vi nordmenn «lider» av den samme likegyldigheten. Vi er for dårlige til å vise engasjement og interesse i saker som ikke angår oss selv. På samme måte som Øverland påpeker at «Du vet jo at skolebarn er soldater ...», vet vi at verden er preget av urett. Likevel gjør vi svært lite for å få til en mulig endring. Jeg husker da vi var på konfirmasjonsleir og ble

fortalt og, illustrert ved en banan, vist hvordan «hardtarbeidende kaffedyrker-Siri fra Afrika» bare fikk en brøkdel av den totale fortjenesten kaffen hennes ble solgt for i Norge. «Finske trailersjåfør-Trond» fikk en langt større andel for å kjøre kaffen fra Tyskland til Norge. Budskapet var å vise hvor skjev inntektsfordelingen er for mennesker fra ulike steder i verden, og fenomenet forekommer ikke bare innen matindustrien, men også i tekstilindustrien. Dette er problemer vi vet eksisterer, men som vi velger å ikke gjøre noe med. Vi er likegyldige.

Dersom vi først går inn for å gjøre en forskjell, tyr vi sjeldent til protesttog eller demonstrasjoner. Som borgere i et land der frihet nærmest er en lov, er det vi som burde tøyne grensene og virkelig uttrykke våre meninger i debatter mennesker i andre land ikke får deltatt i. Det gjør vi ikke. Arenaen som har erstattet de tidligere protesttogene heter Facebook. Der kan man blant annet «dele» ulike artikler og dokumentarer til alle sine facebookvenner. Jeg minnes dokumentaren som svermet rundt på nettet for et par år tilbake. Dokumentaren handlet om kidnappede barn i Nigeria som ble trent opp til å bli soldater og krige for sin leder. Filmen vakte stor oppsikt og temaet fikk mye oppmerksomhet både av avisene og på sosiale medier. For å støtte kampen mot barnesoldater ble folk oppfordret til å støtte organisasjonen med pengebidrag. Jeg erindrer en sak om korrupsjon i akkurat denne organisasjonen, men poenget mitt er at det engasjementet folk viste var å dele dokumentaren på Facebook.

Og det er her problemet ligger. Når vi først velger å vise engasjement, viser vi det ved å gjøre handlinger som til syvende og sist ikke betyr noe. Sosiale medier er en utmerket arena til å dele filmer og artikler for å gjøre et temaet eller en konflikt mer kjent. For å vise ekte engasjement må man derimot ta steget videre, utenfor dataskjermen, og gjøre handlinger som utgjør en større forskjell. Hvorvidt det er å donere penger eller samle inn klær spiller ingen rolle, så lenge det faktisk kan utgjøre en forandring i større grad enn et delt facebookinnlegg.

Jeg husker skuffelsen var stor da læreren på barneskolen annonserte at årets julekalender var å gi bort klær til barn i Ukraina. For oss norske tiåringer var det et stort tap å måtte gå

hjem fra skolen gjennom hele desember, uten en eneste kalenderpakke i sekken. Når jeg i dag tenker tilbake på den desembermåneden, blir jeg flau. Det at skolen hadde et sånt engasjement og sendte avgårde så store mengder klær til Ukraina var et kjempetiltak. Som tiåringer burde vi ha vært stolte og fornøyde over den omsorgen og interessen vi viste for at barn i andre land fikk det bedre. Det gjorde vi ikke. «Engasjement, hva er det?» tenkte vi.

Nå er det riktignok ikke barna som er skyld i nordmenns mangel på engasjement og vår likegyldighet overfor andre mennesker. I mitt tilfelle vil jeg legge noe av skylden over på mine foreldre og deres oppdragelse. Vi har bodd sammen i atten år, og til tross for min uutholdelige masing som barn, har de aldri så mye som vurdert å bli Plan-faddere. De gangene jeg konfronterer min mor med det, for det hender, forsvarer hun seg alltid med at «vi har nok med oss selv». Neste gang skal jeg sitere Øverland. Jeg skal stille meg opp på stolen, heve stemmen, og si «Du må ikke skylde på åker og fe og at du har nok med det!» Øverland har nemlig et rimelig godt poeng der. Hvis alle bare skulle tenke på seg selv ville verden gått i spinn. Vi lever i en verden der symbiose, biologenes ord på «samspill», er alfaomega. Dette er hva foreldre burde lære sine barn. Etter min mening er å lære å hjelpe og støtte andre som har det vondt, viktigere enn å ta strømpebuksa si på rett vei.

Jeg minnes igjen klasserommet i tiende klasse, og Arnulf Øverlands rungende stemme med noe jeg mener var en antydning til skarre-r; «Vi stønner, vi skriker – men kan dere høre? Kan dere absolutt ingenting gjøre?» En av elvene stønnet høyløyt. Mangel på engasjement, tenkte jeg, og husker jeg ble irritert. Alle burde følge med på Arnulf Øverlands «Du må ikke sove». Det er et dikt i hvert fall *jeg* aldri kommer til å glemme.

Kilder:

«Du må ikke sove» av Arnulf Øverland, 1937

Eksempel 3

Norsk hovedmål NOR1211 våren 2014, langsvarsoppgave 3, bokmål

NOR1211 Eksempel 3	Kommentar – se kjennetegn på måloppnåelse i eksamensveiledningen
Hoved- inntrykk	Både kortsvaret og langsvaret er relevante og utfyllende svar på oppgavene. Svaret viser god tekstforståelse og selvstendighet. Språket er variert, med gode formuleringer og et nyansert ordforråd.
Språk og formelle ferdigheter	Tekstene har svært god og variert sammenbinding mellom setninger og avsnitt. Eleven mestrer formverket og har gjennomgående korrekt ortografi og tegnsetting. Sitatene er markert på en ryddig måte.
Kortsvar	Kortsvaret har klar og hensiktsmessig struktur og viser mye faglig kunnskap. Det er relevante eksempler på virkemidler, og funksjonen de har, kommer klart fram. Svaret viser innsikt og forståelse, og formålet med tekstvedleggene er tydelig.
Langsvar: Kreative tekster	Langsvaret har klar og hensiktsmessig struktur, og god bredde i eksemplene. Teksten åpner og avsluttes med en personlig rammefortelling. Hoveddelen av teksten er en refleksjon over temaene engasjement og likegyldighet, der linjer fra Øverlands dikt blir kontrastert med ulike situasjoner fra hverdagen. Hensikten er å vise at diktet er aktuelt fremdeles. Svaret viser selvstendighet og språklig kreativitet. Bare ett av de vedlagte diktene er brukt som utgangspunkt for svaret. Det fungerer godt og gir teksten dybde og sammenheng.
Samlet vurdering	Samlet sett viser elevsvaret framifrå kompetanse i faget . Det er vurdert til karakteren 6.